unu

Pe locul rămas alb din pagina I-a și a II-a trebuia să apară un articol al prietenului nostru Ilarie Voronca, - articol care a suscitat ca ripostă pe acel apărut în corpul revistei de față. Ilarie Voronca a vrut însă să și'l retragă pe al său, nevrînd să înfrunte o ieșire pe teren, o legendă de David și Goliath.

Locul lui rămîne alb ca o lespede funerară și dă prilejul unei cenzuri pe care am numi-o a pusilanimității și a fricei.

Sașa Pană—(prietenul care îngrijește de apariția revistei)— căruia îi incumbă răspunderea și regizarea evenimentelor petrecute în cursul ei, judecînd că o fricțiune întredouă „ADEVARURI" fățișă, nu duce--în timp —decît la sentința imanentă a dreptății, n'a avut nimic împotriva apariției a ambelor articole.

Silit de sustragerea lui Ilarie Voronca, trebuie să lase ca revista să apară cu specificarea de mai sus.

unu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII REGELE FERDINAND I CLUJ

ANUL IV NR. 40 NOEMBRIE 1931 LEI 5

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ŞACALUL ACESTUI COLIBRI

Dar şarpele se zvîrcoli şi în văzul tuturor capul lui îmbrăcă elegant, coiful de otravă. Sîngele de marmoră, scobora, în zgomot, treptele şi girafele plopilor după călătorii lungi nu erau ajunse înca la ceruri. Pe drumul alb al nopţii moartea e un bolovan rotund ca un narcicism selenar. O oglindă îţi turbură privirea şi cauţi împrejurul tău oamenii cu care aseara te-ai culcat în ocolul aceluiaşi foc. Roua i-a pus pe goană cu suliţele ei reci, cînd trebuia să-i purifice ca o cremaţiune. I-a gonit dar ei se întorc cu pietre, cu pantalonii în mîini şi cu pulpele cafenii de excremente; cu ochii deslipindu-se dintr'o smoală galbenă, de parcă pleoapele au stat încuiate în lacătul molecular al omizii strivit între degete cu desgust. S'au întors să te spioneze şi să te scuipe în somnul tău cu sforăitul tăind în lemne diamantul de vise şi de oţel. Sub vanitatea lor ca sub o căptuşală de iuft îi vezi cum dîrdîie şi cum le sună oasele ca un carucior descompunîndu-se în mers. Ascultă-le plînsul apocrif, vaietul sub care ghiceşti tot falsul vocii, hlamida de pe umărul lor ţinut în lapte şi huzureală—iată-le-o plină de mucii sticloşi pe cari ei cred că sînt cristalele lucind ale trupului lor. Vorbele sînt ocolite, premeditate, puse ca un par-brise gurii, să nu se vadă limba canceroasă, măselele pestilenţiale şi gălbejite de saliva mefitică a dialecticei lor conspirate. Iată-le gulerul făcut din zibelină de ciini răi, puşi să muşte pe oricine s'ar apropia de geamul lor să privească în vatră focul arzînd ca o faţă a lui Cristos. Şi vezi-le din nou vorbele puse ca mustăţi şi bărbi false şi spune-mi că vei crede în răutatea oamenilor mici chiar

cînd ei suflă în flacăra mare a ideii şi a metafizicei—şi scuipă-i în laşitatea de a nu se putea rupe de ei, de ei cari spun că tu eşti acel rău între răi. Şi cari au clamat împotriva bunurilor convenţionale şi au venit cu picioarele sîngerînde pe un altar de lespezi ireale zbierînd şi înmuind tocul într'o călimară de lacrimi şi încercînd în acelaş timp să se înfrupte din „bunurile convenţionale" să se tîrîie pe lîngă semenii lor transfiguraţi în scolopendre, călcînd pe o dungă a canaliei, conştienţi, cu siguranţa înfiptă voit ca un ţăruş în inimă; stingînd discret lumînarea poemului, care le lumina capul suferit şi izbit dureros de pereţii unei amfore divine, ca să poată în voie umbla prin micimea lor, ajunge la aspiraţiile lor lustruite cu un aur efemer, dar vizibil, contimporanilor; să poată trece printre ei, spunînd: „vedeţi cum sînt eu de aurit, cum lucesc în umbra voastră, cum scuipatul meu e un fagure pe care voi îl lingeţi şi cum *Eu*, care am tot 1 metru 80 înălţime, ca şi voi, sînt de o mie de ori mai înalt? Vedeţi, vedeţi şi veniţi să vă culcaţi sub tălpile mele ca blana ursului pe care l'am vînat. Şi le pare rău că mărul producător de fructele lui nu poate să se umfle în piept, să zîmbească ipocrit, să dea autografe şi mere cu dedicaţii, să ceară să fie premiat de Academie, să se înscrie membru în societatea producătorilor de mere, cu drept de vot şi de bust în grădina Atheneului.

Şi iată cum le cad unul cîte unul dinţii de os ai adolescenţei şi ale adevărului ghicit odată. Şi oamenii între care au venit ziua după ce i-au înjurat în noaptea de radium a creierului şi a poemului, i-au primit şi i-au pus să le facă lustrul ghetelor, să-i scarmene de bube ca apoi după ce le-au făcut slujba să le puie în palmă banul şi elogiu şi gradul de funcţionar superior cu zimţi cari gîdilă şi să-i mature lăsîndu-i la uşă să chelălăie stelar şi să sape în noapte un tunel al pupilei, căutîndu-şi vindecarea în durere, liniştea în sbucium, viaţa în insultarea ei.

Dar acesta nu-i decît scăparea lor, ricoşeul fericit, întoarcerea fiului risipitor, izbăvirea, cînd limba de bou lubric nu va mai flata tumefiată de pluşuri, rotocoala flască şi dorsală a pahidermului pe care şi-l aleg stăpîn pentru chivăra lui de bancnote. Citeşte „l'Unique et sa propriété" a lui Max Stirner şi vei vedea adevărul gol ca pe propria-ţi mamă pe care o surprinzi nudă deschizînd brusc uşa camerii ei. Nu-ţi ascunde ochii, nu întoarce spatele chiar cînd sînii ei atîrnă bălăbăniţi. Odată au fost virgini şi altă dată au fost azimi de unde gura ta gîngurind a supt sucul vieţii tale de azi. Intoarce-te cu părul incendiat de spaimă şi afundă-ţi mîinile impure în jar şi urlă de durere. Pe acoperişul nopţii toate păsările vor aduce în cioc o mărgea de apă să te potolească. Fîntînile vor trece lîngă tine în galop înspumate ca sirepii şi vulcanii vor fumega părerea ta de rău.

Dar sîngele în stilet e în vîrf ca o garoafă. Gitana muşcîndu-şi sexul îşi zornăie banii şi în şold mîinele rup de beregată dansul. Stiletul eşit din cot ca un humerus se încleştează în strigăt. Taurul l-ai sucit şi lîngă tine e un morman inert de forţe expiate. Un vulcan l-ai stins tîrşind talpa peste el ca peste un muc de ţigară şi victorios te întorci cu coiful îmbrăcat pe lună, printre savane, unde simunul îţi ridică pulpana căutîndu-ţi coasta de zinc, de unde mersul tău sună. Palmierii te-au pavanat şi fluviile căzute în genunchii bolovanilor ţi s'au prosternat, ridicînd la cer grumazul lor de abur. Ai închis ochii şi sulfatul de cupru nu e decât un cearcăn împrejurul lor înfrumuseţîndu-i.

De ce m'ai îndepărtat şi în care parte e drumul care duce înapoi? Care din noi se subţiază printre gratii căutînd să intre în palatul cu duzi ai minciunii şi'şi strînge tot mai mult în pumn tarta cu miere din care nu va da nimănui? Mi-o spui că m'am perdut în festinuri printre măştile şterse ale unor străini şi pigmei. Da! Am căutat să înăbuş adevărul decît să răsar minciuna, ca pălăria înaltă a vizitiilor cu cocardă, de altă dată. Desminţi o revoluţie pe care ai făcut-o cu toate arterele explodînd sîngele care în aier se prefăcea în schije de radium şi te iubeam doar atît. Tulburarea prieteniei tale era perpetuă în mine ca o unduire în infinit, ca un bulgăre ferbînd în adîncul meu. Cere-mi şi azi inima, cînd m'ai înstrăinat şi ţi-o voi da pentru actul sublim al sacrificiului în spaţiu. Te mai port încă înlănţuit pe gît tu care te-ai supt în scoică şi în tăcere vinovată. Te vedeam cum tremuri căutînd să-mi ascunzi cîte ceva ştiut, şi mi-era milă. Imi vorbeşti de viaţă dar viaţa e adevăr şi adevărul l-ai disimulat în sîrma ghimpată şi'n stufăria din nămolul tău. Imi vorbeşti de singurătate şi revoluţie şi-ţi răspund că singurătatea e egoism pur, e frică, e pasăre scundă pe cînd revoluţia e actul suprem al altruismului şi al renunţării de sine ori care ar fi ea: artistică — ştii Sept manifestes Dada, ştiinţifică—desuetitudinea tracţiunei animale pentru motor, socială-Trotzky, abnegaţiile lui Boris Savîncov, Kropotkin, Bakunin, Karl Liebnicht, Roza Luxemburg şi toată galeria incomparabilă a revoluţionarilor ruşi. Imi aminteşti de ghilotină ca să ceri la urmă izmenele de flanelă, focul din odaie, blidul sigur cu supă.

Te strecori printre vecinii tăi alarmaţi căutînd o salvare a ta şi nu a lor. Ştiu şi eu prefacerile şi handicapul prietenului blond, l-am certat, i-am spus-o. Il învinueşti de a fi ajuns să fabrice tablouri pentru pereţii celor ghiftuiţi şi atunci ce-ţi va păsa ţie dacă numele semnat în colţul pînzei e Picasso sau Kimon Loghi, cînd în aceiaşi clipă tu pentru 40 de lei tipăreşti la o editură ghiftuită şi mercenară, pentru rafturile aceloraşi îndestulaţi, ultima ta carte cu poeme, ultimul tezaur al cântecului. Dar nu vei fi tot tu acelaş care trecând pe lîngă carte nu-ţi va păsa că sus e semnat Paul Eluard sau Theodor Stamatiad?

Caut, caut sub ghirlandele tale de imagini şi de cristale adevărul cum aşi căuta în boschetele de trandafiri spinii. Dar trandafirii sunt spîni de spini şi mă podideşte un plâns.

Dar poate că lucrurile să le vezi bine trebuie să te pui în perspectiva lor. Minte ca să vezi adevărul. Ca să te convingi de sinceritatea care lipseşte oamenilor fii cel din urmă perfid şi după ce ai văzut, închide-te ca o mapă de oglinzi şi vezi-ţi pe dinăutru tortele de rinichi, şi ficaţii de ciocolată, plămînii ca un cozonac sugînd stafida aierului şi deschide largă gura şi înfulecă. Şi vei avea savoarea dublată cînd vei elimina fecalele în frac, grase şi cu decoraţiile de limbric pe piept. Şi vei scrie şi o poemă şi o vei plimba printre oameni: vezi ce aurit sunt eu, vedeţi că sunt de o mie de ori mai înalt şi-mi vei vorbi de singurătate, de moarte, de viaţă ca de o pasăre fără precedent. Dar nu te voi putea auzi fiindcă voi plînge sau voi rîde.

gheorghe **dinu**

PRIMITE: FRANZ WERFEL — Cazul judecătorului Sebastian. Editura Cultura Naţională. VRAJA — revistă. Anul II. Nr. 14.

Biblioteca Centrală Universitară Cluj

POVESTEA VORBEI

Unde e leneveala de plantă acățătoare să-și filtreze prin pupile prezența. Să lege șarpele așteptării de fiecare rază a soarelui — miriapod legat de ochii noștri întredeschiși ? Hangarele așteptării sînt goale. Ca un arpegiu urci treptele un portativ spre sera larg deschisă spre cerul cu navigatori împietriți din ajun. O oglindă așteaptă concav. Mîinile obosite adorm într'o mreană de păiajen în kipceaua ultimului vis din somnul fecundare a tăcerii, ultimul vis mai neverosimil decît cele anterioare, cu evoluții neprevăzute. Așa trec săptămîni și în suflet își sapă cîrtițe blonde un schelet de subterane.

Intr'o noapte înmormîntarea prietenului purtat pe spate pe pîntecele fluviului. I se vor ierta decepțiile. I se decerne o cocardă de sînge închegat din cădelnița inimii. Ploaie de cenușă, nori din umbre chinezești, genunchii se încovoaie și fără liman e pustiul botezat suflet. Nu voi mai vedea aceste pleoape tăiate în piatră aceste tîmple aplecate spre poemul aventurii. In valurile forței de cositor privesc tictacul capului. Pare că nouri au grămădit ochi de fantomă de cari mă apropii cu mîini pasionate și gura încrustată cu jăratecul necunoscutului. Cuvintele sînt fade și singură o carafă de scîntei așteaptă după draperia fără ciucuri ca un năvod în păraginâ. O mîngîi o iubesc e sora mea e fratele meu străveziu. Au trecut poate două decenii dela rugăciunea rostită cu genunchii sprijiniți pe zare cu mîinile în rouă, iar printre inimile atîrnate de lanțuri ca la un bîlci și numerotate fals, un clinchet trece la fiecare sguduire. Și sunetele se înecau în culorile privirilor. Siguranța aventurii care trebuia să descleștеze ca un scurt circuit să arză ca acidul sulfuric, vibra în decolteul peisajului. Purificați în rîul de lumină ca un bandaj pe fruntea suferindului, oamenii plecau veneau fără mimică, în obrajii de paralitici și numai buzele lor de ciută gonită tremurau demențial. Poate oamenii purtau o veste secretă care-i lega cu un cordon ombilical între ei și fără să se poată altfel decît în față privi. Adolescenții erau cît arbuștii. In vitrine instrumentele cîntau singure de groaza liniștii de stampă a orașului prăfuit. Iar pe ziduri panare răstignite. In apropiere masa de onix a profetului. Acela pentru care liniile înflorate ale mîinii sînt litere de abecedar. In porii fiecăruia citește violențele viitoare și meterezele prăbușite în spate. Un destin într'o rotulă. Aparițiii fosforoscente se aprind la lumina lunii. O briză trece ca un pieptene de doliu peste părul răvășit al bulevardelor de aramă. Sunete de xilofon ciocănesc țeasta și din gîtlejul cauterizat cuvintele necunoscutului sfîrtecă.

Undeva pămîntul e la ultima pagină. Undeva se sbat aparițiii într'un joc de promiscuități. Undeva oamenii poartă în oase măduvă de foc, respirația li se accelerează pînă la incandescență și din somnul zăvorit cu funte solubile, copii se scoală uriași. Plînsul lor rămîne atîrnat de arbori în ciorchini de rouă. Plînsul moneta de schimb a nenorociților, a bolnavilor a căror față sgîriată lasă licoarea mătrăgunei să se prelingă. Vei cunoaște nopțile cu răcoarea putredă și îngerii leproși, nopțile cu turmentări în torente și demonii vor țîșni din răscrucea drumurilor în locul sergenților cari trebuiau să-ți asigure întoarcerea acasă, la papuci. In timp ce acolo, un rădvan se oprește la poarta ferecată și cineva strigă : acesta să fie trecutul. Viermi de ghiață îți biciuie sub cămașă subțiorile, coastele. Cîte degete sînt a doua zi stilete, ciripitul privighetoarei un concert de alice, cocoșii își țipă neliniștea pe care o presimt ca pe uliu, presimt străzile cari peste o oră — la ora nesigură a dimineții — vor fi insuficiente, mîinile cari vor ridica baricade într'o horă de atleți. Un albastros elanul spintecă azurul cu un zigzag din cascade de mac sălbatec, cu un șal pentru profilul satinat al adolescentului plecat din casa dela țară cu ochii mari cerniți spre mîna de fată morgană care îl cheamă. Și fata morgană se retrage cu acelaș gest dantelat cu spatele spre orizont. Insomnia te va cuprinde livid cu gîndul rătăcit printre izvoarele neexplorate prin borangicul unui întinerariu de almanah și obsesii în defilare circumscrise ție. Vino să-ți sărut buzele : ești pe poteca revelației. Elan—cutie cu resort pe care nici un balast nu-l va putea reține mîine comprimat. Elanul trăiește cu siguranța fluviului că dincolo de toate ocolirile îl așteaptă marea. (Fluviul trăiește cu nostalgia necunoscutei, marea) Elanul aprinde feștile în orbite, împrăștie un pumn de furnici în glezne. E o mitralieră elanul escaladînd raționament și confort. Acum elanul așteaptă ca un porumbel de poștă semnalul plecării, cele două silabe cari trăiesc între cerul roșu al gurii și balustrada dinților. GATA.

Și oamenii decorați cu flinte în procesiune de bulevard cenușiu vor sparge ecranul orașului adormit. Cu gene purulente bătrînii nu vor înțelege sfîntul de pe calendar, nu vor înțelege jgheabul în care orașele pornesc talazuri — unde duce. Invective vor sfîrîi pe o banchiză de flăcări. Pruncii vor căuta cu virgulele degetelor ghiocul sînilor ca o claviatură și vor prinde cu molusca buzelor mărgeanul mamei dar sînii vor da sînge. Și va fi primul banchet al pruncilor născuți sub zodia cutezătorului.

Pruncii candele aprinse la ochii părinților
viață încolțită pe un gherghef de mistere
o daltă rupe soarelui un nimb și pruncii
pruncii ridică pentru întîia oară foița de țigară a
pleoapei
și o rază le disvirginează pupila prin care vor intra
incendiile și turnurile eifel ale depărtărilor
coarnele de bivol ale nedreptăților
bănuțul din irisul femeii tăvălite în pulbere de mirodenii
și celelalte ospicii.

saşa pană

Te-am citit dinadins, din cînd în cînd, ca să te pot păstra în propriul tău scris ca în alcool. Și de multe ori te răscumpărai. Oh de cîte ori fața ta de cupru stins nu-ți seamănă cu aceia pe care tu în fiecare zi o porți. Peniță ta scrîșnea spunînd adevăruri tari, încondeia din vorbe păsări și umplea literile cu o licoare atît de binefăcătoare și iar te iubeam.

NEBULOASA MEA PRIETENA MARIA

LUI ION CĂLUGĂRU

Impresia apropierii dintre noi era odată înăuntru și a doua oară în obiectele cari înconjurîndu-ne participau inconștient la ceiace avea să se întîmple. Peisajul ca o pastă de mulaj se prelucra uimitor de repede și se armoniza cu ritmul nostru sufletesc, scurgere de șopîrle crude pe o plajă dogorită de vîrstă. Eram încă efebi și trăiam vag în voia unui fluid interior, era o încredințare a noastră cîtorva falduri acvatice dintr'un fluviu care ne străbate și se însărcinase să ne poarte mai departe. Sfîrșitul (sau un al doilea început) se întrezărea uneori foarte departe și nelămurit ca o insulă cu un golf fructuos în care aveam să ajungem inevitabili împinși fiind de oasele noastre aceleaș care ne urcase treptat și în precedentele etape : bronzarea vocii, rotunjirea mușchilor, desăvîrșirea spre culminare a glandelor și organelor dedinăuntru. Era vorba acum ca toate acestea să să topească într'o supremă.

Ea ne și trimesese mesagerii metafizici și nelămuriți deocamdată dar vestind ceiace avea să vie. Și între timp voiajul nostru continua.

In afară, el era pe largul și regalul bulevard al Independenței cu castanii biciuiți de o acerbă și verde tinctură ținîndu-i în frîu pe planul cromatic ca pe niște cai de rasă, nelăsîndu-i să-și piardă nici una din performanțele realizate. Pe acolo, în fiecare dimineață noi treceam alături și fluidici, pentru ceilalți oameni mai mult ca într'un vis, într'atît umerii se despleteau și fluturau în urmă asemenea unor ireale eșarfe.

Înăuntru drumul era zigzagat și nebulos, o armonie de confuzii și nedesăvîrșiri, nimic nu era dus pînă la capăt, totul eșua, gesturi sau mărturisiri abia schițate, o legătură între mine și ea căuta să se facă dintr'odată pe toate cele trei planuri atît de diferite ale timpului (ce se întîmplase, ce se întîmpla, ce avea să se mai întîmple) pentru găsirea unui punct comun de atingere se făceau incursiuni în copilărie și se stăruia mult asupra reacțiilor avute în fața vieții, veneau apoi în prezent preferințele, în viitor proiectele, o căutare laborioasă de asemănări și forțe care să se complimenteze, se recurgea pînă în domeniul visului trăgîndu-se din el concluzii și argumente pentru lumea reală, nu era nici o tactică sau procedeu de cuceriri, trăiam o sinceritate care mă impedica să lucrez în ascuns, dar în acelaș timp inhibat cu bergsonism alergam pe toate suprafețele (chiar cele trecute) pe care mă gîndeam că aș putea o întîlni, era o încercare de grandioasă și arhitectonică sudură, dar totul intuitiv, fără nici un fel de calcul.

Un calcul, dacă ar fi fost vorba despre el era mai degrabă în cele cîteva încercări de apropiere ale atributelor fizice, bulevardul în afară de orele cînd treceau studenții facultăți de medicină era aproape pustiu, îl parcurgeam cu îndelungi opriri pe bănci sau în fața unor imense panouri montate de curînd de serviciul de propagandă al unui strand, era superlativ sugestiv, în fiecare săptămînă avea loc surpriza și premiera altui afiș umplînd peste noapte toate zidurile orașului cu același cuvînt sau aceiaș siluetă, unele din ele adevărate truvaiuri plastice cîteodată de o ușoară nuanță lascivă care ne turbura și ne parfuma respirația, îmi reamintesc de o fată care se desprinsese din degetele pictorului ca un fruct copt de pe creangă, un trup răsturnat în nisip trosnind parcă de frumusețe, atunci pentru prima oară cu ezitări cari îmi îngrămădise toate bătăile inimii în cap, am ridicat încet mîna pînă pe brațul Mariei ca pentru a porni, dar am cedat repede fixității ei, am cedat numai ca intenție de plecare, mîna mi-a rămas mai departe într'o complectă și cu multe eforturi susținută inconștiență pe brațul ei lîngă prăpastia de mătasă și în corpul magnetic din jurul sînului stîng.

In timpul acesta primăvara se desăvîrșise, era o isbîndă definitivă și în acelaș timp un apropiat sfîrșit al plantelor cari isbucnise din pămînt, în curînd avea să se reverse imensul cazan de orientală toropeală, pe hartă Asia Mică înainte spre noi ca o pecingine.

Cu cîteva zile înainte de despărțirea în fața verii pe care aveam să o trecem în locuri diferite, am însoțit-o pe Maria pînă acasă. Aceasta se afla spre Cotroceni în capul de sus al buleverdului, era acolo și mătușa ei, iar întîlnirea dintre noi a fost tot ce mi s'a întîmplat pînă acum mai straniu. Traversam o cameră cînd am văzut-o apărînd din dosul unei mobile masive; la înclinarea mea de o respectuozitate excesivă, a răspuns abia cu o ușoară aplecare a capului și fără a-mi întinde mîna ceiace m'a stingherit suficient. Maria între timp părea în prada unei vii agitații, atunci s'a întîmplat acel lucru surprinzător și neverosimil, mătușa ei după cîteva clipe de ezitare care păreau a unei lăuntrice dispute, s'a apropiat dintr'odată de mine zîmbindu-mi prietenește și a schițat un gest evaziv ca și cum ar fi vrut să mă mîngîie pe păr, rămăsesem surprins dar înainte de orice reculegere o nouă acțiune complect uluitoare se produse, înalta doamnă apropiindu-se și mai mult de mine fu față de mine însuși asemeni unei tinere femei care se pregătește să-și alăpteze copilul, mișcările mîinilor pe deasupra bluzei și expresia feței trădau intenția aceasta fără a lăsa loc nici celei mai mai mici urme de îndoială, dezorieatarea mă copleșise, nu știu ce s'ar fi întîmplat dacă nu apărea camerista pe care Maria o sunase îndelung.

Puțin mai tîrziu a încercat să-mi explice purtarea stranie a mătușei sale care transportată în altă cameră își revenise. Se spunea despre ea că întovărășindu-și pe vremuri soțul într'o misiune în cîteva state din Balcani, la o escursie într'un peisaj de munți au fost atacați de banditii obișnuiți ai ținutului și ea făcută prizonieră dimpreună cu copilul pe care-l avea alături pe cătîr. Urmase cîteva zile de peripetii și spaime apoi o încercare eroică de evadare sfîrșită printr'o luptă corp la corp în care copilul a fost pare-se stîlcit. Eliberarea nu i-a venit decît o săptămînă mai tîrziu în stare de letargie și numai în schimbul sumei de bani cerută ca preț al răscumpărării. Revenirile la viață erau sfîșietoare însoțite de conștiința pierderei ireparabile a copilului, credința că fusese străpuns de un pumnal în timpul luptei îi era nezdruncinată cu toate că șeful bandei aflînd această afirmație din ziarele care publicau lungi relatări, trimisese din munți scrisori de riguroasă desmințire și chlar articole de protest la redacții. Acestea nu mai aveau nici o importanță de vreme ce pentru o reabilitare a minții îi trebuiau cîțiva ani într'un sanatoriu. Restul tinereții îi decursese după aceia normal și uneori strălucit, soțul ei, (frate cu mama Mariei) ajungînd de cîteva ori ministru.

Dar de la al patruzecilea an, începuse aceste tentative de întoarcere la rătăcirea din trecut, în fața cîtorva tineri de o vîrstă pe care ar fi avut-o și fiul său nobila doamnă se turburase cu desăvîrșire, era probabil o amnezie a întregei durate de timp trecută de la ieșirea din sanatoriu și o întoarcere la exercitarea efectivității materne intervenită atunci în împrejurări atît de tragice.

Mi-a plăcut lămurirea aceasta mai mult în latura ei de legendă, mă exaltase postum și toată efuziunea s'ar fi canalizat bineînțeles spre Maria, dar plecarea

Central University Library Cluj

mea în vacanță întrerupse brusc firul acestei noi desfășurări.

Decorul în care sosisem era rustic și integrarea mea în el se făcuse fără dificultăți. Eram complect izolat și cele cîteva transformări la care mă supusesem aveau mai mult un caracter de agrement. Astfel lungile mele ore de orizontalitate nu mai erau acum pentru erotice confuzii sensoriale, trîntit voinicește pe pîntec studiam atent și neofit viața cîtorva gîngănii pe care mi le punea la îndemînă covorul de iarbă al unei grădini în care coboram aproape deadreptul din pat, într'atît era de inexistent spațiul care le despărțea. Nu știu prin ce întîmplare se afla acolo o biserică*) catolică la al cărui preot găsisem un volum gros legat în piele cuprinzînd o serie întreagă din Souvenirs entomologiques și le citeam seara la lumina unei lămpi de petrol.

Era o lampă albastră cu totul obișnuită, una dintre acelea înzestrate cu o oglindă rotundă în care mă vedeam uneori (altă oglindă nu se mai afla în toată casa) după ce imaginea îmi trecuse de două ori prin sticla verzuie No. 8 și odată prin lama roșiatică a flăcării dedinăuntru. Nu era nimic extraordinar (afară cîinii lătrau liniștit, profesional aproape) dar lampa mi-a rămas indelibilă ca un vaccin al retinei.

La fel verticalitatea, deși matematicește nu mai era pură—făcuse un compromis spre oblicitate, foarte necesar la ascensiunea munților—mi se curățise de rutina citadinului și sprinten urcam coastele bătînd apa izvoarelor cu nuiele subțiri.

Mariei îi scriam rar. Își întovărășea mătușa pe cîteva plaje din occident, aveau un itinerar nesigur care făcea imposibilă o corespondență promptă (n'am putut niciodată scri cu gîndul că va trebui apoi să adaogi pe plic: a se urmări..) Această vagă și continentală separare dintre noi își avea totuși farmecul ei nedefinit pe care i-l sezizam uneori cînd survenea clipa matematică de oprire între un pasaj și altul al cărții lui Fabre.

Același preot care mi-o împrumutase mai avea pentru mine o surpriză ultimă și cu totul altfel, parcă un îndrăzneț pod suspendat svîrlit în urmă spre exaltare peste prăpastia pe care ar fi deschis-o între ea și mine cartea lui de domoală îndeletnicire. Asta a fost într'o seară, era 14 August balul stelelor căzătoare, le urmărisem cîtva timp apoi trecuți în camera lui am ascultat acea fantastică povestire tradusă și deslușită de pe manuscrisul unui poet ungur a cărui viața răzvrătită și moarte tragică îmi era de mult cunoscută dintr'o antologie a minților deslănțuite pe care singur mi-o întocmisem alegînd din cronicile veacului. Manuscrisul era inedit, de o ineditate aproape fioroasă, stătuse atîția ani închis într'o casetă metalică puțin ruginită și lumea își văzuse mai departe de treburi ca și cum trăsnetul lui nici n'ar fi existat. Era o povestire fantastică—și totuși lipsită de orice subiect—mai degrabă o succesiune de imagini toride și evocări apocaliptice a căror fluid îți pătrundea pînă în măduva oaselor. Pentru a găsi o comparație turburării și neliniștei care mă cuprinsese m'am gîndit de multe ori la panica pe care ar fi încercat-o oamenii dacă din generație în generație ar fi fost deprinși cu o atmosferă neclintită, cu un aier mereu limpede și într'o bună zi unul din organele pe care le cunoșteam ar fi început să se desfășoare.

(va urma) geo bogza

*) Prof. August Scriban remarcă limbii romînești cîteva inevitabile cacofonii: Tactica cavaleriei, biserica catolică, banca Carpaților etc. Într'una dintr'acestea, Geo Bogza a căzut. Redacția îl trage de urechi. (N. R.)

R E P R E S A L I I

D-l T. ARGHEZI publică într'unul din hebdomadarele duminicii de 25 Oct. 1931, un medalion al d-lui A. L. Zissu. E, mi se pare, cel de al treilea pe care d-sa îl sapă în cerneală aceluiași și, de la început l'am suspectat după cum cunoaștem strălucite „portrete artistice" ale d-lor Aristide Blank, Leopold Stern, A. Dominic și alții, toți scriitori avînd pe biroul lor, un sertar cu manuscrise și unul cu bancnote. Dintre toți d-l Zissu îl merită primul dincolo de piramida sa monetară.

Să vedem portretele d-lui Arghezi.

Cîteva imagini, cîteva metafore, arabescuri și viraje literare deasupra orașului. Ar fi trebuit să-l intituleze—titlul pe care noi i-l conferim din oficiu: D-l Zissu văzut din avion, d-l Zissu văzut din suma . . . (urmează cifra exactă).

Codițele grase de purcel ale stilului d-lui T. A. se înseiliază între degetele mai grase și gurmande ale potretistului. Scînteile scăpărate din creion zburătăcesc o clipă pe lîngă profilul portretului, luminîndu-l doar atît cît ține clipa de feștilă a bancnotei. Cauți precizia, cauți adevărul cum cauți pe un perete de mobile scumpe, butonul electric să luminezi încăperea. Superficiale mîinele d-lui Ar. hipnotizează. Dacă închizi ochii efectul lor l'ai ratat și rîzi, și rîzi și-l izbești cu călcîiul în bătături să sară ars. Și te întrebi de ce? N'o fi d-l Zissu fotogenic? Literatura d-sale nu merită cuvîntul răspicat, clar și fără lestul bacșișului? Nimeni nu va avea curajul să scrie despre d-sa fără să fie chinuit în odaia sa de năluca bancnotelor ca de o cireadă de zebre servindu-i de transparent pentru caligrafia dreaptă, onctuoasă și conformă lor? Or fi situațiile d-salc financiare, industriile epocale o funcție virtuală a scrisului d-sale? In literatura toată a d-lui n'am descoperit nici o incubație, nici o sugestie din ele. Și ajung: la concluzia: Personalitatea d-lui Zissu inteligentă, „superinteligentă" cum sînuos d-l Ar. o spune. n'a simțit pînă acum eschivarea portretiștilor d-sale, camuflajul sincerității lor, disimularea în grădina purboarului? N'a înțeles că azi, cînd fiecare scriitor își are ocupația sa socială, de ce numai dînsului i se repetă de a fi un măestru pilot al industriei, pe cînd de pildă, eu, cu aceiaș măestrie, pot duce pe mîini cîteva farfurii cu alimente servind într'o lăptărie și prepara cu aceiaș abillitate și intuiție cafele cu lapte, ca d-sa trusturi capitaliste? E punctul unui om, peste care treci cu discreție vorbind de biserica sufletului său, de rugăciunea sa. Și să recunoaștem că literatura d-sale se plasează pe un fond aparte în scrisul romînesc. Exeget al hasidului, cultivat din marea literatură idiș și a talmudului, puțini sunt acei chemați să o discearnă cu prestanță și critică pură. Și poate unul dintre ei ar fi și Ion Călugăru care deși ar fi avut unde să-i modeleze în basorelief figura autentică și din lutul său intrinsec, s'a ferit, a tăcut, s'a ascuns în cenușă și sub poalele d-sale calde.

Și fiindcă d-l A. L. Zissu nu-și merită portretele așa cum ele au fost scrise pînă acum, de ce nu caută să oprească apariția lor—și atunci cînd ele, totuși, apar—să dea o categorică și demnă desmințire?

„CONTIMPORANUL" a împlinit 100 de ani. Nepoții „lui" de la UNU îl trag de perciuni, i-se fișă în barbă și economisînd banii de la curve, îi fac cadou un flacon mare de URODONAL.

roll

In No. viitor UNU va publica un manifest semnat de componenții lui, strînși în pumn ca un capfosforescent și mîriit al generației.

Va ridica și va impune un stîlp al infamiei și omul va trece printr'o trompetă de foc strigînd adevărul cu abnegațiunea lui definitivă.

◆

Aierele tulburi, izolarea în poem, ca o ascundere în poalele mamei, zig-zagul și unele vicisitudini pe care pînă acum revista le-a suportat — de ce n'am spune-o — n'au fost decît contigențele acelei promiscuități morale pe care colaboratorii-prieteni și-o tolerau femeiește și treceau peste dînsa cu un pseudo-cinism care nu era decît debilitatea de a lua o atitudine dîrză alunecarea ipocrită pe lîngă realitate.

◆

Știm că vom pricinui veninul cel maiamar prietenului nostru atît de iubit. O facem călcîndu-ne cu potcoava în inimă decît să suportăm mai departe un obraz cu cute (cucute), o umblare în umbră cu luminile fascinate și echivoce și vrem să eșim în vileagul tuturor așa cum sîntem și cum destinul acerb al generației noastre ne dă.

UNU nefiind decât o tribună de *revoluție artistică* cu implicit *sacrificiul materialist*; un pisc de pe care obrajii ard de un vînt pur. Cînd brațul nostru drept a cangrenat pînă la umăr, ni-l amputăm și renunțăm la el cu toate bijuteriile de pe degete, cu toate brățările, arterele și cuțitul îl luăm în dinți.

comitetul **provizoriu**

ACVARIUM

IN INTIMITATEA MARILOR NOȘTRI AUTORI ȘI CÎTEVA NOȚIUNI DESPRE MUZEUL POETIC.

Mă aflam acum cîtva timp pe trotuarul din fața Capșei și vrînd să traversez, un automobil, o cucoană și un cîine cu lanț lung m'au făcut să mă opresc cînd tocmai din sus venea un cunoscut al meu la braț cu o pereche de mustăți pe care le-am indentificat numaidecît ca făcînd parte din accesoriile de eleganță ale poetului S. Ori cum aș fi manevrat nu mai puteam să-i ocolesc, prietenului îi eram dator o conversație și mă și înhățase cu privirea. Prezentarea dintre mine și poetul S. a fost inevitabilă.

Mă simțeam stingherit. Pe vremuri mă lăudasem că dacă se va apropia vreodată de mine mai mult de jumătate de metru, am să întind (hipnotic) mîna spre mustăți și am să-l trag. Acum nu mă simțeam cîtuși de puțin propriu pentru această acțiune dacă nu temerară, în orice caz scandaloasă și mă jenam față de mine însumi. Era o indispoziție și în nici un caz lașitate, dar gîndul că ar putea fi totuși lașitate mă enervase într'atît încît primeam tot mai dese imbolduri să sparg situația dintr'odată punîndu-mi în aplicare vechea dorință. Și poate s'ar fi întîmplat dacă poetul S. n'ar fi început să-mi vorbească într'un fel care m'a interesat la cuime. Cînd deschidea gura i se vedeau niște dinți care uneori păreau de aur, alteori naturali, după — și aici era aceia ce m'a interesat și mi s'a părut straniu — natura cuvintelor pe care le rostea. Astfel cînd gura poetului se rotunjea pronunțînd „poeziee" și un orb ar fi văzut o superbă danitură de aur, pe cînd dacă se asculta să invecliveze „snapanii aceia dela Cîndirea" dinții îi erau albi ca spoiți cu var. Din timp în timp îl antrenam în discuție deschizînd ochii mari, dar în realitate căutam să studiez mai bine fenomenul, mă gîndeam chiar la experiențe mai serioase și la o eventuală teorie al cărui titlu îl fixasem aproximativ: Reacțiunea aurului din dantura unor anumite persoane în fața cuvintelor de natură violentă, cînd S. tăcu brusc. Dumneala ce zici? hotărî el. Îl privii cîteva clipe dezorientat, pentru ca să cîștig puțin timp în fața dezastrului, salutai ceremonios trecerea unui automobil închis dinăuntrul căruia nu se vedeau decît niște picioare, apoi, cu o oarecare prezență de spirit și ajutînd mult cu umerii: de maestre eu ce să zic? zic ca d-ta.

Păi nu-i așa? isbucni el tumultuos și luîndu-mă de braț mă tîri în jos pe bulevard. Apropierea dintre noi era definitivă. Din clipa aceia am rămas cei mai buni prieteni. El admiră la mine lungimea pe care mărturisește că mi-o invidiază, eu admir la el unele cîlții pe care din timp în timp le face dintr'un poet persan, curiosul fenomen al danturii sale pe care îl studiez cu asiduitate și bineînțeles, mustățile.

Dela un timp poetul S începu să se poarte față de mine într'un fel despre care Drieu la Rochelle ar fi fost tentat să spună: comme quelqu'un qui est décidé à tuer le veau gras le soir meme, era în purtarea lui parada de gesturi quasi-promițătoare și inflexiunile de voce caracteristice femeilor față de adoratorii lor cînd în fine consimt să facă marea jertfă. Nu puteam să-mi explic această perioadă de rut spiritual și îi așteptam cu vădită curiozitate urmările. Astfel într'o seară, poetul îmi spuse că definitiv convins de adevărata mea prietenie și discreție s'a hotărît să-mi acorde marea favoare de a mă introduce în Muzeul Său Poetic. Cînd rostea „Muzeul Meu Poietiic" gura îi părea un bloc masiv de aur. I-am mulțămit emoționat și am început să mă pregătesc pentru marea inițiere. Dar ca fecioarele sau ca poeții, S. a mai cochetat cîtva timp cu mine. De cîte ori îi reaminteam de avîntul lui sentimental se înroșea pînă în vîrful urechilor și protesta parcă strîngîndu-și genunchii: o nu, nu, astăzi nu, te rog eu nu, ai încredere în mine, doar ți-am promis, dar azi nu, cu nici un preț, te rog.

Cum muzeul său poetic sfîrșise prin a-mi deveni obsesia zilnică, de teamă că scena de mai sus să nu se repete la infinit mi-am întocmit un plan strategic și: Maestre — mi-am uns eu într'o seară buzele cu miere, — căutînd azi în Biblioteca mea, în raftul în care țin cele mai prețioase cărți, cu surprindere și tristețe am observat că volumul dumitale de splendide și adevărate poezii „Din buciume galvanoplastizate" am nenorocirea de a nu-l avea decît în ediția a IV-a a III-a și a II-a. Ediția întîi mi-a fost imposibil să o găsesc în tot Bucureștii și cum țin enorm să o am, aflînd întîe timp că din această ediție complect epuizată mai ai acasă cîteva sute de volume te rog să fii atît de bun și te deranjezi să-mi aduci și mie unul, bineînțeles cu scumpa și prețioasa dumitale dedicație.

Ah! îngălbeni S. înainte de a fi sfîrșit eu, asta e încă una din infamiile acelei canalii de C. T. O să-i arăt eu lui Apoi pololindu-se, către mine, cu vocea înșelătoare: vezi cîte cancanuri, mizerabilii, cum s'au coalizat împotriva mea, din pricina lor n'am putut să obțin premiul național de poeziiee (gura în întregime de aur) ah! canaliile, canaliile, (subit dinții redeveneau albi) nu-i crede dragul meu, nimic nu e adevărat, ediția e complect, dar complect epuizată, să mai am cel mult zău, cincisprezece volume, ceiace înseamnă că nu-i complect epuizată?

Cum aveam grije ca un zîmbet să-mi înflorească pe buze, un zîmbet conținînd o vagă doză de scepticism, el se devotă dintr'odată unei reabilitări complecte: hai acasă să-ți arăt vino, să cauți și'n pod și'n pivniță și pe sub saltele, peste tot, să vezi că nu-i adevărat și să le spui și lor, canaliile.

Cum avusesem în vedere ca intervenția mea să nu aibă loc prea departe de domiciliul poetului, am ajuns repede. Tot drumul l'am asigurat cu o candoare din care nu lipsea cinismul că nu cred nimic din tot ce se colportează și ușa am deschis-o perfect siguri unul de altul. In clipa aceia și pășiam în sanctuarul artei. Sunetele unei muzici divine încep să se audă coborînd parcă din cer și o voce minunată de soprană rosti: Bine, te-ai întors sănătos, poet glorios și ales binecuvîntat al muzelor. Eram vădit impresionat. Cerce-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tarea mea cu caracter polițienesc ar fi fost o impietate Pentru a mă sustrage începui să privesc pereții, pe cel din fund, prinsă într'o ramă ovală era figura cu ochelari și păr buclat a poetului și criticului literar P, fotografie „mărime naturală" în a cărei contemplare confundîndu-mă, S. interveni să mă lămurească în timp ce își lăsa la cuier mănușele, pălăria și mustățile: e P. prietenul meu cel mai bun, a scris despre mine că am talent mare iar pe vremea cînd conducea Universul Literar recenza întotdeauna elogios Salonul meu Era vorba fără îndoială despre „Salonul de ras, tuns și frezat" pe care poetul S, îl făsea să apară într'unul din orașele teritoriilor alipite. Numere din revista aceasta încadrate în bronz curgeau pe toți pereții tapisîndu-i literar și dîndu-le cu adevărat o înfățișare de salon.

Am pătruns apoi în camera sa de lucru, un birou masiv de nuc sculptat mi-a atras atenția, era înconjurat de statuete de marmoră iar pe suprafața sa odihnea un toc în întregime de aur și o călimară cu o încuietoare secretă tot de aur: cerneala dinăuntru, mi-a lămurit poetul, e foarte prețioasă, materia colorantă e dizolvată în lacrimi de fecioară, am și cîteva grame de cerneală din lacrimi de regină, le păstrez pentru a scrie cu ele o operă genială, n'am început-o încă de teamă să nu-mi ajungă, vreau să-mi mai procur cîteva grame, e foarte scumpă și nu se găsește decît cu greutate.

In fața biroului era unfel de tron pe care poetul se așeza cînd era inspirat, alături pe o pernă de mătasă se afla coroana pe care în asemenea clipe și-o punea pe frunte, era încrustată cu pietre prețioase și i-ar fi invidiat-o și un rege.

Intr'o vitrină din mijlocul camerii se aflau expuse toate ziarele și fițuicele care pomeneau de dînsul sau de operele sale, pasagiile respective fuseseră subliniate cu roșu și erau înconjurate cu fire de laur fie desenate fie autentice. Pe pereți afîrnau afișe cu figura sa vestind apariția treptată a edițiilor cărților sale, apoi portrete și fotografii, infinite tăblițe pe care erau gravate cu aur cugetările sale cele mai importante: Singură Arta poate înobila sufletul omului, sau: Poezia e cea mai mare artă. Și etc.

De aici am trecut în muzeul poetic propriu zis. Era o cameră dreptunghiulară plină cu tot felul de lucruri. Se găseau acolo frumos aranjate, fie în vitrine fie pe perne de mătasă: crenguțe și crengi întregi de brad sau de alți arbori, mănunchiuri de iarbă, flori veștejite sau numai cîte o singură petală. Pe cînd treceam printre ele poetul începu să suspine: vezi, mi-a mărturisit el, eu deși sunt un spirit modern am în fond o inimă tradiționalistă. Aceasta cred că e și esențialul în artă, a adăogat el după cîteva clipe de gîndire.

Toate obiectele din muzeul poetic erau etichetate, iar o fișă a lor individuală și mai amplă se ținea într'un registru special. Astfel la un capăt de creion era alașată o etichetă de carton pe care se putea citi: cu acest creion am scris frumoasa mea poezie Mi-e sufletul întocmai ca și un copac; sau alte feluri de etichete: Creangă din bradul sub care am sărutat-o pentru întîia oară. Intr'un borcan cu spirt era conservat un fel de fetus gelatinos și m'am putut lămuri: Acesta e mărul pe care i-l'am oferit în pădurea Ursului sălbatec și după ce a mușcat din el mi l-a înapoiat cu un gest grațios pe care nu am putut să'l uit și care mi-a inspirat multe poezii. Pe o etajeră se afla o sticlă conținînd un lichid cam stătut și eticheta dădea o lămurire scandaloasă: apă luată din rîul în care m'am scăldat cu Muza in vara anului 1896.

Incadrată într'o ramă de argint se afla telegrama prin care i se vestea că a obținut un premiu al societății scriitorilor. Trec peste o serie întreagă de bucle de păr, jaretiere, cutii de pudră, piepteni rupți, toate cu date și semnificația lor și ajung spre stupefacțin mea la un recipient gol și totuși nu gol pentru că în eticheta respectivă era specificat: Acest balon conține aier parfumat din buduarul contesei Z. csre m'a chemat odată la dînsa să-i citesc poeziile mele și mi-a spus că sunt frumoase. Iar puțin mai jos o nouă specificare: Aierul e acelaș din care am respirat amîndoi.

N'am să vă pot lămuri cele ce s'au petrecut în mine în fața acestei enormități, am manevrat însă destul de abil cotul încît să a. ting din greșală fabulosul recipient care peste o clipă era țăndări la picioarele noastre. Vai maestre ce groaznică nenorocire, m'am lamentat eu cîtva timp pe această temă, confundîndu-mă pentru a evita să-l privesc, în contemplarea celorlalte obiecte.

Cînd peste cîteva clipe am avut curajul să mă întorc, poetul S. tocmai terminase, cioburile se aflau adunate pe o pernă de mătase albă cuprinsă de jur împrejur cu un chenar de doliu și cu noua eticheță proaspăt atașată: Aceste cioburi sunt ale unui prețios balon în care păstram aier parfumat din buduarul contesei Z care mă chemase odată la dînsa să-i citesc poeziile mele și îmi spusese că sunt frumoase. Iar puțin mai jos: Aierul era acelaș din care respiram amîndoi.

andré **far**

23 NOEMBRIE 1931: Opt ani dela sinuciderea lui Urmuz.

24 NOEMBRIE 1931: Patruzeci și unu ani dela moartea lui Isidore Ducasse (Comte de Lautréamont). Era în vîrstă de 24 ani Nimeni n'a asistat la înmormîntare Și-a compus în zadar două epitafe: *„Aici zace un adolescent care muri bolnav de piept stîlt de ce. Nu vă rugați pentru dînsul". Și celălalt care e și un testament literar și o profetie (Soupault): „Si la mort arrête la maigreur fantastique des deux bras longs de mes épaules, employés à l'ecrasement lugubres de mon gypse littéraire, je veux au moins que le lecteur en deuil puisse se dire: „Il faut lui rendre justice. Il m'a beaucoup crétinisé. Que n'aurait-il pas fait, s'il eut pu vivre davantage! c'est le meilleur professeur d'hypnotisme que je connaisse!" On gravera ces quelques mots touchants sur le marbre de ma tombe, et mes mânes seront satisfaits!*

Elle est toute appel, désir et don, et tous les pores de sa peau, toutes les issues de son corps semblent imensement ouverts vers le mystére de la Vie....

Cui vrea să-ți vadă palma mîinii, arată-i planetele nedescoperite în cer.

Fă-mi plecerea să intri și să ieși în vîrful picioarelor.

DUCEM povara rezistențelor noastre. Orice dorință pe care căutăm să o înăbușim clocește în spiritul nostru și ne otrăvește. Să păcătuiască corpul și păcatul s'a consumat: acțiunea are o virtute purificatorie. Nu rămîne nimic, decît amintirea unei plăceri sau voluptatea unui regret. Singurul mijloc de a scăpa de tentație este a-i ceda. Rezistă-i și sufletul va lîncezi, chinuit de dorința nesănătoasă de ce singur și-a interzis, consumat de dorința aspră de ceiace legile sale monstruoase au făcut monstruos și nepermis. Marile evenimente ale lumei, s'a spus, se petrec în creier. Tot în creier, și nu mai în creier, se petrec și marele păcate ale lumii

SIMFONIA DE CUVINTE. Herz Grossbart ne-a cîlit și recita Cu acea virtuozitate a pronunției a cărei faimă îl premerge în orice metropolă sosește. Pune mantie de nuanțe pe fiecare cuvînt și o mulează în cutele literelor ca o galvanoplastie de metale nobile Chiar fără a cunoaște limba în care citește, o înțelegi din universul care se sbate în cuvinte pe cari le refecundează cu un suflet nou cînd apropie buzele. Versurile, paginile de umor ale lui Perez Pincevsky, Luzky, Nadir au avut norocul acestui prodigios interpret

IN COTIDIANUL ale cărui prime trei litere din titlu formează o fesă, compilatorul notelor din „pagina doua" — pe care-l recunoaștem după mirosul de gură împuțită dintre rînduri — comentează internarea în ospiciu a unui poet pe care l-am iubit altădată și pe care desi l'am epuizat îl mai pomenim numai pentru scrierile sale copilul minune al Parisului din acei ani. Și scrie mediocrul pellicul *desechilibrul mintal al poetului și în genere al poeților modernisti se confirmă încăodată prin secol*!

Dar acest final cu tragedia sinuciderii sau nebuniei noi îl așteptăm ca un miracol destinat numai aleșilor și fugim spre dînsul ca spre un potou magnetizat, în timp ce cronicarul șezutului va continua să-și măsoare zilnic temperatura în curent și să-și facă trimestrial analiza sîngelui și tot nu va ști că e proprietarul unui creier de cîlți.

sisa **pană**

unu apare în prima duminică a fiecărei luni sub conducerea unui comitet ▪ girant responsabil fiecare semnatar de articol ▪ lei 5.

studio grafic „Steaua Artei" b-dul Maria, 2

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII REGELE FERDINAND CLUJ